

A: Pestprotocol CBS De Fontein

Missie

De bedoeling van het onderwijs op De Fontein is: Goed onderwijs voor alle kinderen opdat alle kinderen optimaal tot ontwikkeling komen (competentie), en allemaal goed voorbereid hun eigen plaats (autonomie) in de samenleving (relatie) kunnen innemen.

Voorwaarde hiervoor is een goed pedagogisch klimaat waarin kinderen zich gezien en gehoord voelen.

Belangrijk hierbij is het sociaal-emotioneel leren: het ontwikkelingsproces waarmee je fundamentele levensvaardigheden (SEL-competenties) verwerft zodat we onszelf, onze vriendschappen en ons werk effectief en moreel verantwoord kunnen vormgeven.

De methode Kwink ondersteunt ons hierbij.

Sociaal emotioneel leren

Kwink is een programma waarmee fundamentele vaardigheden (SEL-competenties) van kinderen bevorderd worden. Onderzoek heeft uitgewezen dat 'Het systematisch aanleren van SEL-competenties (levensvaardigheden) draagt wezenlijk bij aan een veilige leer- en leefomgeving.'

Ze doelen daarmee op deze vijf competenties:

Besef hebben van jezelf

- Kunnen inschatten van je eigen gevoelens
- Kennis hebben van je interesses, waarden en kracht
- Een gezond zelfvertrouwen

Besef hebben van de ander

- Empathie
- Perspectief nemen
- Verschillen tussen individuen en groepen herkennen en waarderen
- Sociale signalen kunnen oppakken en interpreteren

Keuzes kunnen maken

- Weloverwogen kiezen met de juiste aandacht voor jezelf en de ander
- Bijdragen aan een positief klimaat in je school
- Verantwoordelijkheid nemen voor je eigen gedrag

Zelfmanagement

- Impulscontrole bij stressvolle situaties
- Omgaan met heftige emoties
- Doelgericht gedrag

Relaties kunnen hanteren

- Relaties aangaan gebaseerd op samenwerking
- Sociale druk weerstaan
- Conflicten oplossen

In de lessen van Kwink komen deze competenties aan de orde. Aan het creëren van een veilig schoolklimaat en een positieve sfeer in de klas wordt ook uitgebreid aandacht besteed.

Pesten

Pesten is een wezenlijk probleem, ook bij ons op De Fontein ontkennen we dit niet.

We spreken van pesten als het negatieve gedrag naar een ander doelbewust is, langere tijd aanhoudt en er sprake is van machtsongelijkheid. Lang niet alles is dus pesten. Uit wetenschappelijke literatuur over pesten blijkt dat je moet uitgaan van het verantwoordelijkheidsgevoel van de groep om pesten te voorkomen.

Een sterke, sociaal veilige groep voorkomt pesten. In zo'n groep spreken kinderen elkaar op een positieve manier aan op hun gedrag. Kwink leert kinderen hoe dat moet.

Kwink is een methode die preventief werkt. Veel gedragsproblemen zijn door het aanbieden van goed onderwijs te voorkomen. Preventie is daarbij het sleutelwoord. Kwink leert positief gedrag aan en voorkomt zo in veel gevallen onnodige 'reparatie' achteraf.

Op De Fontein maken we gebruik van een schoolspecifiek pestprotocol, gebaseerd op de Engelse interventiemethode Steungroep-aanpak, welke aansluit bij de visie van Kwink

In de praktijk betekent dit voor ons als school dat:

Kinderen leren hoe te handelen in conflict situaties (stappenplan)

Kinderen weten zich door de leerkrachten gezien en gehoord

Leerkrachten reageren alert op signalen van kinderen

Leerkrachten informeren ouders over incidenten waar hun kind bij betrokken is

Ouders kunnen op school terecht met hun signalen en worden gezien en gehoord

De Steungroep-aanpak van het pestprotocol gaat in werking als signalen uit de praktijk hierom vragen. De verantwoordelijkheid hiervoor ligt vooral bij de leerkracht. Uiteraard overlegt zij met de IB-er en de directie. Gezamenlijk met leerkracht, IB en directie wordt dan besproken welke stappen er genomen worden.

Plagen en pesten

Pesten is het regelmatig en langdurig lastigvallen van iemand, met als effect dat de ander fysiek of emotioneel pijn lijdt. Er is altijd sprake van een machtsverschil tussen de pester en het doelwit. Pesten gebeurt meestal in groepsverband en vindt bij herhaling plaats.

Plagen is van korte duur en speelt zich af tussen gelijken. Omdat er geen machtsverschil is, kan de ander makkelijk terug plagen. Dit wil niet zeggen dat plagen niet kwetsend kan zijn. De term plagen wordt ook wel eens gebruikt om pesten goed te praten of te minimaliseren. Omgekeerd wordt de term pesten soms te snel gebruikt als het in feite over plagen, ruzie of ander storend gedrag gaat.

Bij ruzie is er niet noodzakelijk een ongelijke machtsverhouding, zodat kinderen het meestal wel zelf kunnen oplossen.

Bij pesten komen we de volgende rollen tegen:

- De pester
- Het doelwit (het slachtoffer)
- De toeschouwers (wegkijkers of meelopers)

Er zijn vele vormen van pesten:

- Fysiek: duwen, slaan, spullen stukmaken, enz.
- Verbaal: bijnamen gebruiken, roddels verspreiden, enz.
- Emotioneel: iemand negeren, uitsluiten, bezittingen verstoppen, enz.
- Digitaal: schelden per sms of msn, zonder toestemming foto's gebruiken, enz.

B: De Steungroep-aanpak

Uitgangspunten

Pesten is een groepsprobleem

De sta op-aanpak steunt op het vergroten van empathie

De gevoelens en niet de feiten staan centraal

De nadruk ligt op het probleemoplossende karakter

Stappenplan

- Organiseer een gesprek met het doelwit
- Organiseer een eerste bijeenkomst met de supportgroep (inclusief de pester)
- Leg het probleem uit
- Deel de verantwoordelijkheid
- Vraag naar ideeën van elk groepslid
- Laat het aan de groep over
- Een gesprek met elk afzonderlijk

De Steungroep-aanpak in de praktijk

Het schoolteam

Het team is op de hoogte van de Steungroep-aanpak van het pestprotocol. Het team is zich bewust van de signalen van pestgedrag en kan handelen volgens het protocol.

De Kwink-coach

Bij de Steungroep-aanpak wordt een vaste begeleider aangesteld. Dit is op De Fontein de kwink-coach. De coach heeft vertrouwen in het slagen van de Steungroep-aanpak en draagt dit uit.

Organisatie van de gesprekken

De gesprekken vinden onder schooltijd plaats in een neutrale, rustige ruimte, waar de groep niet gestoord wordt.

Algemene informatie voor leerlingen en ouders

De leerlingen leren in de periode van kennismaking en groepsvorming aan het begin van het schooljaar met de Kwinklessen over conflictbeheersing. Ouders kunnen het pestprotocol en informatie over de Steungroep-aanpak terugvinden op de website.

Leerlingen en ouders informeren als de aanpak start

Wanneer een peestsituatie op school erom vraagt dat de Steungroep-aanpak ingezet wordt, alle ouders van de betrokken kinderen (pester, doelwit, supportgroep) via de mail geïnformeerd.

De supportgroep

De supportgroep bestaat uit 6 tot 8 leerlingen, inclusief de pester. Dit kunnen leerlingen uit de eigen groep zijn, maar ook leerlingen uit andere groepen. Deze kinderen krijgen de ruimte om tijdens de lessen deel te nemen aan de gesprekken met de kwink-coach.

Verder ondersteuning

Wanneer de Steungroep-aanpak niet aanslaat zal er naar andere mogelijkheden voor begeleiding gezocht worden, binnen of buiten de school.

Ook onderliggende problematiek bij de pester, het doelwit of de groep als geheel moet in de gaten worden gehouden. Dit verloopt via het zorgplan van onze school.

Uitwerking van het zevenstappenplan

Wanneer er sprake is van een peestsituatie zal de leerkracht in overleg met de directie, de Kwink-coach en de intern begeleider de Steungroep-aanpak in werking zetten. Voor de groepen 5 t/m 8 wordt de aanpak ingezet zoals hieronder beschreven. Voor de jongste groepen is deze aanpak minder geschikt. Er wordt dan gekeken welke aspecten hieruit meegenomen kunnen worden om ook in de groepen 1 t/m 4 een peestsituatie te beëindigen.

Om de Steungroep-aanpak tot een succes te maken worden de zeven stappen van de aanpak als volgt uitgevoerd:

1. Organiseer een gesprek met het doelwit

Doel: duidelijkheid krijgen over de situatie en op zoek gaan naar mogelijke leden van de supportgroep

Wanneer een begeleider ontdekt dat er gepest wordt, begint hij een gesprek met het doelwit. De opzet is niet om feiten te achterhalen, maar toekomstgericht oplossen. De begeleider bespreekt zijn vertrouwen uit over de procedure (het opzetten van een supportgroep voor de leerling) en het te verwachten resultaat. Het is belangrijk dat het slachtoffer dit begrijpt en toestemming geeft voor het proces.

Het doelwit wordt niet uitgenodigd om bij de groep te zijn. Maak een afspraak om de leerling over een week terug te zien, om te horen hoe de zaken gaan. Bied het slachtoffer de mogelijkheid om opnieuw met je te spreken wanneer hij maar wil gedurende het proces. De Kwink-coach creëert een positieve verwachting.

2. Organiseer een eerste bijeenkomst met de supportgroep (inclusief de pester)

Doel: de leden van de supportgroep worden uitgenodigd

De begeleider spreekt af met de groep leerlingen die betrokken zijn en genoemd werden door het slachtoffer. De bedoeling is om de kracht van de groepsleden te gebruiken om tot het beste resultaat te komen.

3. Leg het probleem uit

Doel: de empathie van de leerlingen bevorderen

De begeleider begint met de groep te vertellen dat hij een probleem heeft - hij maakt zich zorgen over X die het erg moeilijk heeft op dit moment. Hij vertelt het verhaal over het ongelukkig voelen van het slachtoffer. Er worden geen details over de voorvallen besproken of beschuldigingen geuit.

4. Deel de verantwoordelijkheid

Doel: het verantwoordelijkheidsgevoel van de leerlingen vergroten

De Kwink-coach zorgt voor een positieve sfeer door expliciet te vermelden dat niemand in de problemen komt of gestraft zal worden. Het gaat om de gezamenlijke verantwoordelijkheid om X te helpen zich prettig en veilig te voelen.

5. Vraag naar ideeën van elk groepslid

Doel: het komen tot concrete voorstellen

Groepsleden zijn meestal oprecht geraakt door het verhaal van X's ellende en opgelucht dat ze niet in de problemen zitten.

Elke deelnemer wordt aangemoedigd om ideeën in te brengen waardoor het slachtoffer geholpen kan worden zich prettiger te voelen. Deze ideeën worden in de ik-vorm geformuleerd. De ideeën worden ingebracht door de leden van de groep en niet door de begeleider. Deze geeft positieve reacties maar probeert geen belofte af te dwingen voor beter gedrag.

6. Laat het aan de groep over

Doel: de leerlingen tijd en ruimte geven om hun voorstellen uit te voeren

De begeleider sluit de bijeenkomst af met het geven van verantwoordelijkheid aan de groep om het probleem op te lossen. Er wordt geen geschreven contract gemaakt – het gaat om een kwestie van vertrouwen. Hij bedankt hen, toont vertrouwen in een positieve uitkomst en spreekt af elkaar opnieuw te treffen om te zien hoe de zaken gaan.

7. Een gesprek met elk afzonderlijk

Doel: te weten komen hoe het gegaan is met de leden van de steungroep en met het doelwit

Ongeveer een week later, bespreekt de begeleider met elke leerling afzonderlijk, inclusief het doelwit, hoe de dingen zijn gegaan. Dit geeft de begeleider de mogelijkheid de pester te volgen en houdt de leerlingen betrokken bij het proces.

Naschrift

Met dit pestprotocol geven we duidelijkheid hoe er gehandeld wordt wanneer zich een peestsituatie voordoet op De Fontein.

Voor vragen kunt u terecht bij de directeur, de Kwink-coach of de Intern begeleider.